

ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΟΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

κυρία ΣΙΑΧΑΜΗ ΕΛΕΝΗ

του ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΑΜΑΡΓΙΑΝΑΚΗΣ

www.orionidef.gr

- A1.** Παιδικά χρόνια: «Μονάχα ένα κακό είχε ... φάνε»(σελ.266)
Κόσμος της προσφυγιάς: «Είχαμε κι εμείς ... κάτω» (σελ.267)
Πόλεμος: «Μια παλιά ιταλιάνικη μπόμπα είχε σαρώσει ... γκρεμίσει» (σελ.267)
Θεσσαλονίκη: «Ήταν, πάντως, δέντρο ... ακόμα πιο πέρα» (σελ.266)
Τρόπος ζωής απλών ανθρώπων: «Εμείς, πάντως, δεν παραλείπαμε ... ζητούσε» (σελ.265)

B1. α) «Ο αφηγητής είναι η κυρίαρχη ατομική συνείδηση.»

Το πρώτο στοιχείο που καταδεικνύει την παραπάνω άποψη είναι η καταγραφή προσωπικών βιωμάτων του Ιωάννου από τα παιδικά του χρόνια, την προσφυγή και τον πόλεμο. Αυτό πιστοποιείται από την αναφορά «η αποκάλυψη αυτή μας τάραξε ... στα πόδια μας;» (σελ.267).

Ένα ακόμη στοιχείο που στηρίζει την άποψη του Α. Βιστωνίτη είναι η πρωτοπρόσωπη αφήγηση, όπου ο αφηγητής δραματοποιημένος και με εσωτερική εστίαση καταγράφει προσωπικά βιώματα και εμπειρίες. Άλλωστε η χρήση του α' προσώπου είναι γνώρισμα γραφής του έμμεσα αυτοβιογραφούμενο συγγραφέα και χαρακτηρίζει όλο το έργο του. «Εμείς, πάντως δεν παραλείπαμε να της δίνουμε μούρα από την ντουτιά ... μας ζητούσε»

β) Η αφήγηση ξεκινάει με μια πολύ σύντομη αναφορά στο παρόν του αφηγητή, όταν λέγεται πως δεν ξαναεμφανίστηκε η μαυροφορεμένη γυναίκα «Δεν ξαναφάνηκε ... αυλής» (α' παρ. σελ.265)

Ο κορμός του κειμένου είναι μια αναδρομή στο παρελθόν και έχει σχέση με τις επισκέψεις της γυναίκας στο σπίτι του αφηγητή από το 1936 έως και μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο «Έμοιαζε πολύ κουρασμένη ... (σελ.265) ... γκρεμίσει (σελ.267)».

Τέλος, το κείμενο καταλήγει στο παρόν με μια φράση ανάλογη με την αρχική «δεν την ξανάδαμε ... (σελ.267) ... ματαείδα (σελ.268)»

Η αφήγηση ακολουθεί ευθύγραμμη πορεία.

B2. α) Κλεφτές ματιές → η μεταφορά δηλώνει την περίεργη, αποσπασματική και μυστήρια συμπεριφορά της γυναίκας που λογικό ήταν να προξενεί το ενδιαφέρον.

Κάθεται τσακισμένη στο κατώφλι → η μεταφορά δείχνει τη συναισθηματική συντριβή της γυναίκας, λόγω καταστροφής και ερήμωσης του σπιτιού της. Αυτό θα την αποκόψει οριστικά από το παρελθόν της.

Έχει μαλακώσει την καρδιά → η μεταφορά δηλώνει την ευαισθησία και την συγκίνηση του αφηγητή και της οικογένειάς του. Έχοντας την κοινή εμπειρία και το βίωμα του ξεριζωμού συμπάσχουν και κατανοούν το δράμα της γυναίκας. Γνωρίζουν ότι η δυστυχία και η προσφυγιά δεν έχουν πατρίδα.

Κατάγυμνη αυλή → η μεταφορά αυτή δείχνει την ερήμωση και την καταστροφή, όχι μόνο της αυλής αλλά και του παρελθόντος της γυναίκας. Η μουριά, το πηγάδι, η αυλή ήταν ό,τι της είχε απομείνει από το παρελθόν, το οποίο χάθηκε οριστικά.

Αφράτο μάρμαρο → η μεταφορά καταδεικνύει την ομορφιά, την απλότητα και τη χάρη της παλιάς αρχιτεκτονικής αισθητικής που γκρέμισε βίαια η ραγδαία αστικοποίηση.

β) Στην παράγραφο αυτή ο αφηγητής είναι έντονα καταγγελτικός αλλά και με φανερή ειρωνική διάθεση «μεγαλεπίβολο σχέδιο» «πονηρό μυαλό τους». Η σκοπιμότητα αυτής της ειρωνείας απηχεί τη γενικότερη άποψη του συγγραφέα για την άναρχη επέκταση του αστικού περιβάλλοντος που συντελέστηκε μεταπολεμικά. Η εισβολή του μοντέρνου αστικού τρόπου ζωής έπληξε ανεπανόρθωτα την αυθεντικότητα του λαϊκού βίου. Η παλιά αρχιτεκτονική αισθητική επλήγη βάνουσα και αφανίστηκε κάτω από τους τόνους του άμορφου και κακόγουστου «μπετόν αρμέ».

G1. α) Οι λόγοι που η γυναίκα παρέμεινε στο κατώφλι της αυλής είναι οι εξής :

- είναι διακριτική και δεν θέλει να ενοχλήσει τους ιδιοκτήτες του σπιτιού.
- φοβάται να προχωρήσει περισσότερο γιατί δεν ξέρει τις αντιδράσεις των νέων ιδιοκτητών.
- θέλει να μείνει μόνη, απερίσπαστη, να αναπολήσει τις όμορφες στιγμές του παρελθόντος, να συγκινηθεί με μνήμες νοσταλγικές.
- εξάλλου ήταν Τουρκάλα και οι ιδιοκτήτες ήταν έλληνες με νωπές τις μνήμες του πολέμου και της προσφυγιάς.

β) Η εύρεση του ψηφιδωτού ήταν η αφορμή για την εύρεση της αλήθειας και της λύσης του μυστηρίου σχετικά με την άγνωστη γυναίκα. Στο παλιό σπίτι έμενε ένας Τούρκος αξιωματούχος με την πανέμορφη κόρη του. Όταν αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν το σπίτι (ανταλλαγή πληθυσμών) η κοπέλα έκλαιγε σπαρακτικά και κυλιόταν στο κατώφλι του σπιτιού αρνούμενη να το εγκαταλείψει, θρηνώντας για την υποχρεωτική φυγή.

Άρα λοιπόν, η μυστηριώδης γυναίκα με την ευγενική συμπεριφορά, προφανώς ήταν η κόρη του μπέη, η οποία επισκεπτόταν συχνά το σπίτι που μεγάλωσε, με έκδηλη νοσταλγία.

Επίσης, η ευγνωμοσύνη της προς την οικογένεια του αφηγητή οφειλόταν στο γεγονός ότι είχαν διατηρήσει το σπίτι της άθικτο αλλά και στη φιλοξενία που της προσέφεραν. Μαζί με το σπίτι χάθηκε και το παρελθόν της.

Δ1. Και τα δύο αποσπάσματα αναφέρονται σε βιωματικές εμπειρίες του Γ. Ιωάννου και εμπεριέχουν στοιχεία κοινωνικού προβληματισμού και κριτικής γεγονότων σχετικά με την αντοχή των σχέσεων των απλών ανθρώπων κατά τη δοκιμασία τους με τις εθνικές διαφορές.

Και στα δύο κείμενα διαφαίνεται η χωρική εμμονή του Ιωάννου με τη Θεσσαλονίκη. Και στα δύο κείμενα ο Ιωάννου καυτηριάζει την κατεδάφιση, για κερδοθηρικούς σκοπούς παραδοσιακών οικιών με ιδιαίτερα αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά που αποτελούν αδιάψευστους μάρτυρες μιας ιστορικής εποχής, μιας διαφορετικής κουλτούρας και πολιτιστικής ταυτότητας. Στηλιτεύει την τάση εκμοντερνισμού της εποχής του που οδήγησε στη δημιουργία σύγχρονων ακαλαίσθητων οικημάτων χωρίς ιδιαίτερη αρχιτεκτονική φυσιογνωμία και θυσίασε κτίσματα με ιστορική παράδοση πολιτιστική ιδιοπροσωπία και αξία. («συμμορία εργολάβων», «γελοίοι» / «οι εργολάβοι ... πολιτικούς μηχανικούς και άλλους σπουδαίους», «πολυκατοικία από τις πιο φρικαλέες», «χτίσιμο νέου εξαμβλώματος» / «εξωραΐσουν την πόλη κατά τα γούστα τους και τα πρότυπά τους...»)